

Epidurālā un spinālā anestēzija

Procedūras apraksts kursā
“Pacientu medikamentozā aprūpe”

Epidurālā anestēzija

- * Epidurālā anestēzija (EA) ir atsāpināšanas veids, kura laikā mugurkaula epidūras telpā tiek ievadīts medikaments, izmantojot katetru. Katetru ievada muguras lejas daļā.
- * Anestēzija iedarbojas uz nerviem, kuri pārvada sāpju impulsu no dzemdes muskuļa uz smadzenēm, mazinot vai pavisam kļiedējot kontrakciju sāpju izjūtu.
- * Vaginālu dzemdību gadījumā un ķeizargrieziena gadījumā tiek izmantotas *atšķirīgas* anestēzijas tehnikas.

Epidurālās anestēzijas soļi

- * EA ir iespēja veikt **jebkurā** dzemdību brīdī.
- * *Pirms* anestēzijas procedūras veikšanas, augsta riska grūtniecēm un grūtniecēm, kurām paredzēts izvēles / plānveida ķeizargrieziens, tiek sniegta pirms procedūras konsultācija. Tiek pārrunāti šādi jautājumi:
  - * Iepriekš veiktas operācijas, anestāzija;
  - * Alerģiskas reakcijas uz medikamentiem;
  - * Vai un kādi medikamenti tiek lietoti šobrīd;
  - * Jautājumi par epidurālo anestēziju.

Epidurālās anestāzijas soļi

- * Anesteziologs *iztausta* mugurkaulu punkcijas vietas izvēlei.
- * Sieviete *noapaļo* mugurkaulu, spiežot pretim anesteziologa ar pirkstu izdarītajam spiedienam mugurkaulā.
- * Sieviete *notur* noapaļoto muguras pozīciju. Kontrakcijas tiek pārēlpotas. Manipulācija netiek veikta / turpināta kontrakcijas laikā. Soļi tiek turpināti pēc kontrakcijas / kontrakciju starplaikos.
- * Anesteziologs *dezinficē* ādas laukumu, pirms uz tā piestiprina sterilu pārklāju.

Epidurālās anestēzijas soļi

- * Mugurai tiek *piestiprināts* sterils pārklājs, lai nodrošinātu sterilitāti procedūras veikšanas laikā.
- * Plānotajā punkcijas vietā tiek *ievadīti lokālās* anestēzijas līdzekļi. Jūtamī kā sāki, dzēlīgi, iespējams nedaudz karsējoši dūrieni.
- * Lokālā anestēzija *iedarbojas dažu sekunžu* laikā.
- * Uz mugurkaulu *atkārtoti* tiek *izdarīts spiediens* epidurālās telpas lokalizācijai - sievietē jūt spiedienu.

Epidurālās anestēzijas soļi

- * Kombinētās spināli epidurālās anestēzijas laikā cerebrospinālajā šķidrumā un mugurkaula kanālā tiek *ievadīts* lokālais anestēzijas līdzeklis.
- * Pēc tam epidurālajā telpā tiek *ievadīts katetrs* un adata tiek izņemta. Katetrs epidurālajā telpā paliek līdz pat dzemdību noslēguma. Katetra izņemšanu veic vecmāte ;)
- * Katetrs tiek *nostiprināts*, lai netraucētu.
- * Tiek *noņemts* sterilais pārklājs.

Epidurālās anestēzijas soļi

- * *Spinālās anestēzijas* iedarbība ir gandrīz tūlītēja - visbiežāk gandrīz minūtes laikā.
- * *Epidurālās anestēzijas* iedarbība maksimumu sasniedz ~15 minūšu laikā.
- * Turpmāk sāpju pārvaldība tiek veikta, izmantojot epidurālo anestēziju, kas vajadzības gadījumā tiek papildināta, izmantojot īpašu šim nolūkam paredzētu sūknīti, kas ir novietots katetra galā.
- * Sieviete ir iespēja pašai regulēt papildus devu ievadi, izmantojot īpašu šim nolūkam paredzētu iekārtu. Papildus devas var tikt ievadītas 3-4 reizes dzemdību laikā. Šāda pieeja dod iespēju **ievadīt mazu sākotnējo devu**, ļaujot sievietei pašai regulēt turpmākās devas papildinājumu.

Epidurālās anestēzijas soļi

- * Ja rodas nepieciešamība nodrošināt anestēziju ķeizargrieziena vajadzībām, tas tiek darīts izmantojot epidurālās anestēzijas katetru.
- * Ja epidurālā anestēzija nav veikta, bet ir nepieciešams veikt akūtu ķeizargriezienu, tiek izmantota *cita veida anestēzijas tehnika*.

Uzraudzība

- * Epidurālās anestēzijas laikā vecmāte regulāri monitorē sievietes pulsu un asinsspiedienu.

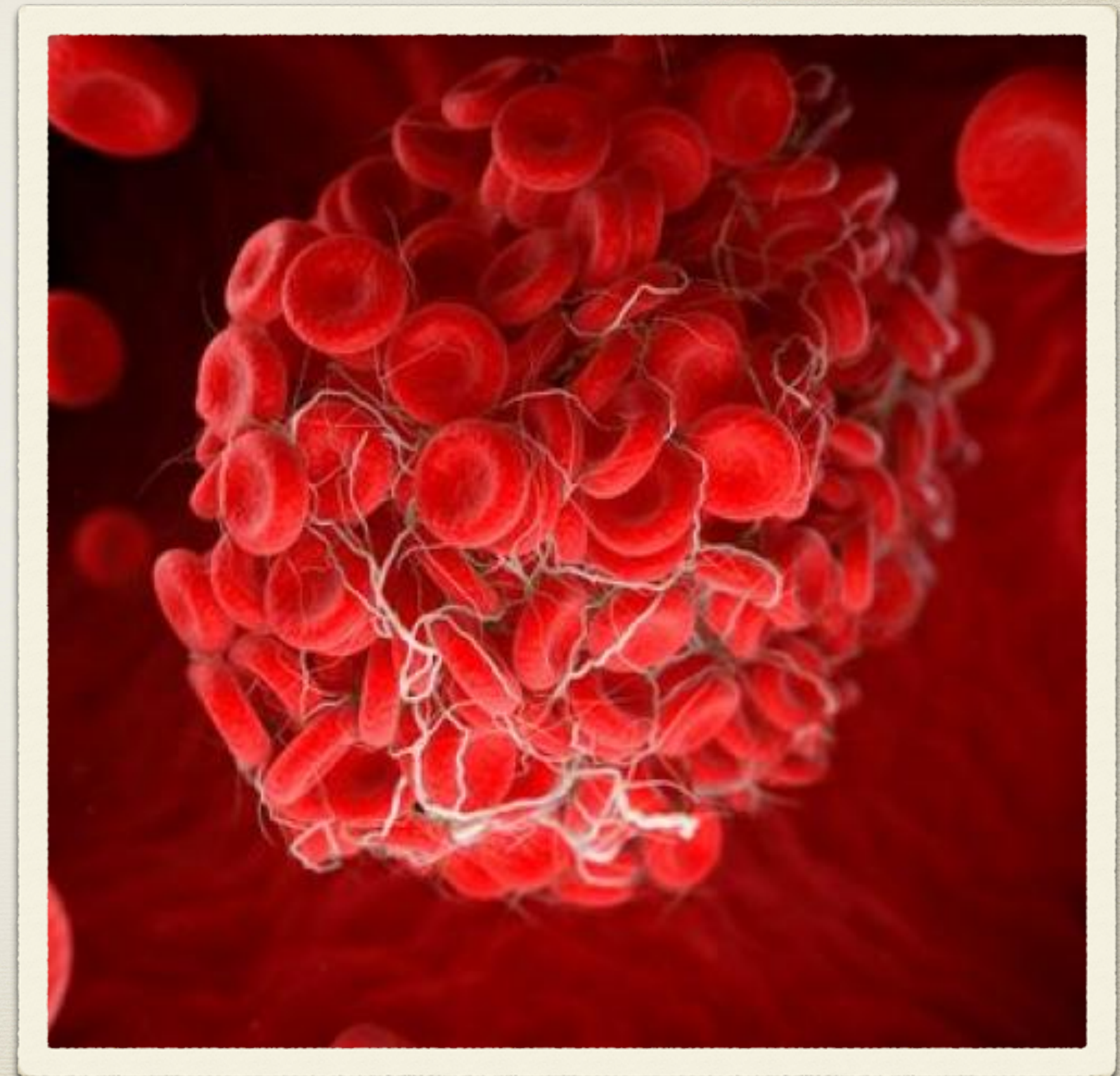
Epidurālās anestēzijas komplikācijas

- * *Bieži* (50%) rodas nieze ķermeņa augšdaļā un uz sejas, kas nav saistīta ar alerģiju un nav bīstama. Izzūd 1-2h laikā.
- * *Reti* - galvassāpes pēc bērna piedzimšanas.
- * Asinsreces traucējumi (trombu veidošanās) un infekcijas ir kontrindikācija EA veikšanai, jo būtiski palielina EA neiroloģisko un infekciju komplikāciju veidošanās riskus.

Epidurālās anestēzijas kontrindikācijas

- * Asinsreces traucējumi (trombu veidošanās) un infekcijas ir kontrindikācija EA veikšanai, jo būtiski palielina EA neiroloģisko un infekciju komplikāciju veidošanās riskus.

Epidurālās anestēzijas ietekme uz bērnu

- * Medikamenti, kas tiek ievadīti epidurālās anestēzijas laikā, neiekļūst bērna asinsritē.
- * EA var pazemināt mātes asinsspiedienu, tāpēc tas tiek nepārtraukti monitorēts.

Anestēzija plānveida ķeizargrieziena gadījumā

*Pirms operācijas notiek
konsultācija ar anesteziologu.*

Anestēzija plānveida ķeizargrieziena gadījumā

- * Pirms operācijas:
  - * Tiek uzsākta intravenozās sistēmas ievadišana;
  - * Tiek izklausīti augļa sirdstoņi. Tas tiek darīts atkārtoti tieši pirms operācijas.
- * Operācijas zālē, līdzīgi kā epidurālās anestēzijas laikā, tiek palpēta punkcijas vieta, dezinficēts punkcijas laukums, uzklāts sterils pārklājs, ievadīta lokālā anestēzija.
- * Ķeizargrieziena laikā tiek izmantota **spinālā anestēzija** - anestēzijas līdzeklis tiek ievadīts šķidrumā, kas apņem mugurkaula smadzenes. Pēc anestēzijas līdzekļa ievadišanas, adata tiek izņemta. Mugurkaula kanālā nekādas ierīces netiek atstātas.

Spinālā anestēzija ķeizargrieziena laikā

- * Spinālā anestēzija **bloķē visas sajūtas.**
- * Devas ir daudz lielākas kā vaginālu dzemdību gadījumā.
- * Pēcoperācijas periodā sievietei tiek pastiprināti novērota 6h.

Komplikācijas

- * Sāpes anestēzijas punkcijas vietā - izzūd 24-48h laikā pēc operācijas. Sāpju mazināšanai tiek izmantoti pretsāpju medikamenti.
- * Muguras sāpes vairākas nedēļas pēc ķeizargrieziena. Par muguras sāpēm pēc dzemdībām (gan vaginālām, gan ķeizargrieziena) sūdzas līdz pat 40% sieviešu.

Avoti

- * Darbs tapis kā konspekts video materiālam:

*Epidural Anesthesia for Pregnant Women,
Hopitaux Universitaires de Genève, Dec 17,
2013 - [https://www.youtube.com/watch?
v=9_y8gnZZDaQ](https://www.youtube.com/watch?v=9_y8gnZZDaQ)*

Hôpitaux
Universitaires
Genève

Kontakti

- * **Linda Vītuma**
- * Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledža.
Pirmā līmeņa profesionālā augstākās izglītības
programma “*Ārstniecība*”
kvalifikācija “*Vecmāte*”
- * linda.vituma@gmail.com
- * www.kastanis.org